HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

תני תנא. להך מתני' דקתני מכר לחבירו חייב: **סמ"ס ספרית.** תורת כהנים: **סמ"ס ספרי.** ספר וידבר ומשנה תורה והמי סתמא דכי ימלא לים[ה] במשנה תורה הוא: **לגזירת דרכי עקיבא.** ממה שלמדו מר' עקיבא לחמרוס: **של בית פלוני.** לפ' שהיו היו וזה לפ' היו נוהגין כדת שהיו הרבה דרין בבית אחד מחזיקים ומשיס והיו מלויין תמיד עם נכי חבירתן ולפ' שמתייחדין: **ונמלח.** קרא יתירה הוא לפי ללמד שימלח בעליה מכי ימלח נפקא: **למעוין בידו דמו.** התלמידים מלויין תמיד בבית הרב ומפ נגיד הרב לאחד מתלמידיו ומכרו לאיש נהרגו: **אין לעבדים בושת.** המציים את העבד לפ שייבתו תורה לתת דמי בשתו: **וכי יגלו מגיסי יהודו וכתה לים וגו'.** מהתם נפקא לן מיוב בשת לכתיבי[ם] וקלוסתה את כפה ממון אתה אומר ממון או אינו אלא ממש נאמר כאן לפ שהוא עיך ונאמר להלן בעבדים זוממין (דכתיב יט) לפ שהוא עיך מה להלן ממון [ף] אף כאן ממון [ו]: **עבד שאין לו אחוה.** ופפ' עם אחיו בני אביו דכתיב (בראשית כג) עם החמור עם הדומה לחמור אינו אלא כהאמה: **אחיו הוא במשמע.** בכל מקום שהאשה מייבת להן עבד חייב בהן דגמר להו מהשתא[ז]: **והכתי.** במתני' בגונב נפש דכתיב מאחיו: **היכי דייס.** רבי יהודה לחייב על מי שמליו עבד: **מאחיו למעוטי עבדים.** להא לרבי יהודה אין לו אחוה: **מבני.** יתירה[ט] דריש ליה דהוה ליה למכתב מאחיו בני ישראל: **מלא תגנוב.** החמור בעשרת הדברות דבגונב נפשות מתוקש לקמן בשמעתין: **דבר הלמד מעניינו.** אם אי אתה יודע במה הכתוב מדבר לא ולמד מפרשה שכתוב בה ולפי הפרשה הוא נכתב אלא וכאן במה כל הענין מדבר בנפשות לא תרצח ולא תנאף כל אלה חייבי מיתות ב"ד אף לא תגנוב בגניבה שיש בה מיתת ב"ד: **לא תגנובו.** בפרשת קדושים תהיו: **משלש עשרה מדות.** זו היא אחת מהן שיהא הדבר מעניינו למד: **במה הכתוב מדבר.** הענין של מטה ושל מעלה מזו: **בממון.** לא תעשוק את רעך (ויקרא יט): **עידי גניבה ועידי מכירה.** שני כיתי עדים אחת העידה שגנב את הנפש ואחת העידה שמכר אין נהרגין כדמפרש טעמא ואזיל וכיון דאינהו לא מקטלי אינהו נמי אם לא החזמו לא מקטיל דהוי' לה עדות שאי אתה יכול להזימה ולא משכחת לה דמקטיל ולא בכת אחת שמעידין על הגניבה ועל המכירה: פלוגתא דר"ע ורבנן בגמרא אחרת בחזקת הנתים. על פי שנים עדים יקום דבר[כ] ולא אחי דבר והאי אחי דבר הוא אחד כל כת וכת דלאי לאו עידי גניבה אינו נהרג משום עידי מכירה שיכול לומר עבדי מכרתי ואי לאו מכירה נמי לא מיחייב לגניבה: **בעדים החתרונים של בן סורר ומורה.** דתנן לעיל (דף עג.) מתרין בו בפני ג' ומלקין אותו מזר ומלקל נדון בעשרים ואחת מתרין בו אבין ואמו בפני הזיינין וכשנפתין עדים לאחזים ומעידין עליו שאכל תרטימר בשר ואחת מלי לוג יין מגניבה מלקין אותו דכתיב [דברים כא] ויסרו אותו זהיינו מלקות מזר וקלקל נדון בכ"ג למיתה ומודה חזקיה בהגך דחמרוסים שהעידו שחזר וקלקל שהחזימו שהנרגין ולא אמרינן שאני דבר הוא דאי לאו קהדותא דקמאי לא מקטיל קהדותא דהני אחרינתא ואי אתרוהי כוליה דבר קא עבדי: להלקותו

תני תנא קמיה דרב ששת א"ל אני שונה רבי שמעון אומר מאחיו עד שיוציאנו מרשות אחיו ואת אמרת חייב [ח]תני פטור מאי קושיא דילמא הא ר"ש הא רבנן לא ס"ד דאמר ר' יוחנן [ט]סתם מתני' ר' מאיר סתם תוספתא ר' נחמיה [י]סתם ספרא רבי יהודה סתם ספרי ר"ש וכולהו אליבא דר"ע: הגונב בנו: מאי טעמא דרבנן אמר אביי דאמר קרא [1]כי ימצא פרט למצוי א"ל רב פפא לאביי אלא מעתה [2]כי ימצא איש שוכב עם אשה בעולת בעל הכי נמי כי ימצא פרט למצוי כגון של בית פלוני דשכיחן גבייהו הכי נמי דפטירי א"ל אנא [3]מונמצא בידו קאמינא אמר רבא [4]הלכך הני מיקרי דרדקי ומתנו רבנן כמצויין בידן דמו ופטירי: **גנב מי שחציו וכו'.** [ל]תנן התם רבי יהודה אומר אין לעבדים בושת [ז]מאי טעמא דר' יהודה אמר קרא [4]כי ינצו אנשים יחדיו איש ואחיו מי שיש לו אחוה יצא עבד שאין לו אחוה ורבנן אחיו הוא במצות והכא היכי דריש ר' יהודה סבר מאחיו לאפוקי עבדים בני ישראל למעוטי מי שחציו עבד וחציו בן חורין מבני ישראל למעוטי מי שחציו עבד וחציו בן חורין הוי מיעוט אחר מיעוט [מ]ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות ורבנן מאחיו לאפוקי עבדים לא משמע להו דהא אחיו הוא במצות בני ישראל מבני ישראל חד למעוטי עבד וחד למעוטי מי שחציו עבד וחציו בן חורין אזהרה לגונב נפש מנין רבי יאשיה אמר [5]מלא תגנב רבי יוחנן אמר [6]מלא ימכרו ממכרת עבד ולא פליגי מר קא חשיב לאו דגניבה ומר קא חשיב לאו דמכירה ת"ר [5]לא תגנוב [3]בגונב נפשות הכתוב מדבר אתה אומר בגונב נפשות או אינו אלא בגונב ממון אמרת צא ולמד משלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן [ס]דבר הלמד מעניינו במה הכתוב מדבר בממון אף כאן בממון איתמר עידי גניבה ועידי מכירה בנפש שהוזמו חזקיה אמר אין נהרגין רבי יוחנן אמר נהרגין חזקיה דאמר כר"ע [ס]דאמר [8]דבר ולא חצי דבר ורבי יוחנן אמר כרבנן דאמרי דבר ואפי' חצי דבר ומודה חזקיה בעדים האחרונים של בן סורר ומורה שהוזמו שנהרגין מתוך שיכולים לומר הראשונים

להלקותו

מונמצא בידו קא אמינא. [פ]תימא דנסקוטה פ' עגלה ערופה (דף מה:) דרשינן כי ימלא חלל פרט למלוי ופטרינן עיר שרובה עובדי כוכבים וי"ל דהתם כתיב בלמדה והוי כמו בידו להכא ולכתי קשה דדרשינן בפ' בתרא דערכין (דף ג:) גבי בתי ערי חומה ומלא פרט למלוי שלא ימכור ברחוק ויגאל בקרוב (ה) וי"ל [ס] כדפי' בקונטרס דהכא מרבויא דקרא: **יצא עבד שאין לו אחוה.** פירש בקונטרס עבד אין לו אחוה ואפילו עם אחיו בני אביו לכתיב עם החמור עם הדומה לחמור וקשה דאם כן גר ומשוחרר לא יהא בן אחיו ישראל ומשוחרר לא יהא בן אחיו ישראל ועוד דלא כתיב עם אשה בעולת בעל ומאחותו גם שניהם האיש השכב עם האשה ובאשה ובערתה הרע מישראל: דברים כב כב

3. וגנב איש ומכרו ונמצא בידו מות יומת: שמות כא טז

4. כי יקצו אנשים יחדיו איש ואחיו וקרבה אשת האחד להציל את אישה מיד מכהו ושלחה ידה והחזיקה במבשיו: דברים כה יא

5 לא תרצח לא תנאף לא תגנב לא תענה ברעך עד שקר: שמות כ יב

6. כי עבדי הם אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים לא ימכרו ממכרת עבד: ויקרא כה מב

7. לא תגנבו ולא תשקרו איש בעמיתו: ויקרא יט יא

8. לא יקום עד אחד באיש לכל עון ולכל חטאת בכל חטא אשר יחטא על פי שני עדים או על פי שלשה עדים יקום דבר: דברים יט טו

לא א מיי' פ"ט מהל' גניבה הלכה ג סמג סס:

לב ב מיי' שם הל' ה:

לג ג מיי' שם הל' ו:

תורה אור השלם

1. כי ימצא איש גנב נפש מאחיו מבני ישראל והתעמר בו ומכרו ומת הגנב ההוא ובערת הרע מקרבך: דברים כד ז

2. כי ימצא איש שכב עם אשה בעלת בעל ומתו גם שניהם האיש השכב עם האשה והאשה ובערת הרע מישראל: דברים כב כב

3. וגנב איש ומכרו ונמצא בידו מות יומת: שמות כא טז

4. כי ינצו אנשים יחדיו איש ואחיו וקרבה אשת האחד להציל את אישה מיד מכהו ושלחה ידה והחזיקה במבשיו: דברים כה יא

5 לא תרצח לא תנאף לא תגנב לא תענה ברעך עד שקר: שמות כ יב

6. כי עבדי הם אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים לא ימכרו ממכרת עבד: ויקרא כה מב

7. לא תגנבו ולא תשקרו איש בעמיתו: ויקרא יט יא

8. לא יקום עד אחד באיש לכל עון ולכל חטאת בכל חטא אשר יחטא על פי שני עדים או על פי שלשה עדים יקום דבר: דברים יט טו

גליון הש"ס

תוס' ד"ה מונמצא וכו' תימה דבסוטה. עיין בריטב"א מכות דף מ' ע"ג ד"ה התם מעניינא דקרא:

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה מונמצא וכו' בפ' בתרא דערכין גבי שדה אחוזה ומגל פרט וכו' ויגאל בקרוב. נ"ב ול"ע דהכי בערכין גופא לגזירת משום דהכא מעניינא דקרא ולכך דרשינן שם פ"פ דלא כתיב בידו:

מוסף רש"י

וכולהו אליבא דר' עקיבא. ממנו קנלו (שבועות ד.). **יצא עבד שאין לו אחוה.** עם ישראל, שאינו בא בקהל, ל"ת עבד אין לו אחוה שמותר בשפחתו ובשפחת חמיו, דכתיב עם החמור, וחס שמעתי (ב"ק פח. ע"ש במסורה"ש). **אחיו הוא במצות.** כל מקום שהאשה מייבת בה עבד חייב בה, דגמר לה לה מאשה (שם). **דבר הלמד מענינו.** זה אחד מי"ג מדות, מקרא שכתוב אחים ואין אחי אלא יוצאין במה מדבר, הוי לומדו מענינו (חולין קמ.). דבר אחר שאין מפורש בו במה מדבר, הוי לומדו מן הענין, פרשה שנכתבה בה במה הענין מיירי (שם קטו:).